

Hastal??? De?erlendirme Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Hastal??? De?erlendirme Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales.
Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=22668>

Özet

Hastal??? De?erlendirme Ölçe?i, kronik hastal?klar? olan bireylerin bu durumlar?na yönelik tutumlar?n?, adaptasyon düzeylerini, hastal?k alg?lar?n? ve öz-bak?m yönelimlerini de?erlendirmek amacıyla Türkçeye uyarlanm?? bir psikolojik araçtır. Bu ölçe?in uyarlamas?, M. Adaylar tarafından 1995 y?l?nda gerçekleştirilen doktora tezi kapsamında yapılm??tır. Ölçek, özellikle **kronik sa?lık sorunlar?** ile ba?a ç?kma süreçlerini nicel olarak incelemeyi amaçlamaktadır.

Uyarlama çal??mas?, özgün bir ölçe?in Türkiye popülasyonunda kullan?labilirli?ini test etme amac?n? ta??maktadır. Ölçek, kronik hastal???n bireyin psikososyal ya?am? üzerindeki etkilerini anlamak ve hem?irelik veya psikoloji alanlar?nda uygulanan müdahalelerin etkinli?ini ölçmek için temel bir araç olarak tasarlanm??tır.

Anahtar Kelimeler

Hastal??? De?erlendirme Ölçe?i, Kronik hastal?k, adaptasyon, öz-bak?m, hastal?k alg?s?, psikometri, tutum.

Yazarlar

Adaylar, M. (Uyarlayan).

Amaç

Ölçe?in temel amac?, kronik hastal?k tan?s? alm?? bireylerin psikososyal ve davran??sal tepkilerini sistematik bir ?ekilde ölçmektir. Bu ba?lamda, bireylerin hastal??a kar?? geli?tirdikleri **tutumlar**, günlük ya?amdaki **adaptasyon** mekanizmalar? ve hastal???n yönetimine yönelik **öz-bak?m** davran??lar? incelenmektedir.

Uyarlama çal??mas?, Türkiye'deki sa?lık bilimleri alan?nda, kronik hastal???n birey üzerindeki kapsamlı etkilerini de?erlendirecek geçerli ve güvenilir bir araç literatüre kazandırmayı hedeflemiştir. Ölçek, klinisyenlere ve ara?t?rmacılara bu hassas popülasyonun ihtiyaçlar?n? belirlemede yardımcı olmay? amaçlamaktadır.

Yap?

Hastal??? De?erlendirme Ölçe?i, çok boyutlu bir psikolojik yapıyı ölçmektedir. Uyarlama çal??mas?n?n ba?l???na göre, ölçülen temel psikolojik yapılar ve kavramlar ?unlardır:

Hastal??a Yönelik Tutumlar: Bireyin hastal???na kar?? geli?tirdi?i duygusal ve bili?sel tepkileri.

Hastal???a Adaptasyon Düzeyi: Bireyin hastal???n getirdi?i k?s?tlamalara ve de?i?ikliklere uyum sa?lama yetene?i.

Hastal?k Alg?s?: Hastal???n ciddiyeti ve ya?am üzerindeki etkisi hakk?ndaki öznel de?erlendirmeler.

Öz-Bak?m Yönelimleri: Bireyin hastal???n? yönetmek için gösterdi?i aktif davran??lar ve tedaviye ba?l?l?k.

Bu yap?lar, kronik hastal?klarla ya?ayan bireylerin ya?am kalitelerini ve hastal?k yönetimindeki etkinliklerini de?erlendirmek için temel bile?enler olarak kabul edilmektedir.

Geçerlik

Ölçe?in kaynak içeri?inde **Geçerlik** bilgisi mevcut de?ildir. Geçerlik, bir ölçüm arac?n?n ölçmeyi amaçlad??? yap?y? ne derece do?ru ölçtü?ünü gösteren en önemli psikometrik özelliktir. Uyarlama çal??mas?nda, orijinal ölçe?in kavramsal yap?s?n?n Türk kültürüne ve popülasyonuna uygunlu?unu test etmek amacıyla çe?itli geçerlik analizleri yap?lm?? olmas? beklenmektedir.

Ancak, bu uyarlama çal??mas?na dair özet kaynakta, yap? geçerli?i (faktör analizi) veya ölçüt ba??ml? geçerlik gibi spesifik geçerlik kan?tlar?na dair herhangi bir istatistiksel de?er raporlanmam??t?r. Detayl? geçerlik sonuçlar? için 1995 tarihli doktora tezine ba?vurulmas? gerekmektedir.

Güvenirlik

Ölçe?in kaynak içeri?inde **Güvenirlik** bilgisi mevcut de?ildir. Güvenirlik, ölçüm arac?n?n tutarlıl???n? ifade eder ve ayn? bireylerden farklı zamanlarda veya farklı madde setleriyle yapılan ölçümlerde benzer sonuçlar elde edilip edilmedi?ini gösterir. En yayg?n güvenilirlik ölçümü **iç tutarlıl?k katsay?s?** (Cronbach alfa) olup, bununla ilgili bir raporlama yap?lmam??t?r.

Uyarlama çal??mas?n?n güvenilirlik verileri, ölçe?in maddelerinin ne kadar homojen oldu?unu ve ölçülen yap?y? ne kadar tutarlı bir ?ekilde temsil etti?ini göstermektedir. Bu veriler, tez çal??mas?n?n metot ve bulgular bölümlerinde yer almaktadır.

Faktör Analizi

Ölçe?in **Faktör Analizi** sonuçlar? kaynak içerikte belirtilmemiştir. Hastal??? De?erlendirme Ölçe?i'nin tutum, adaptasyon, alg? ve öz-bak?m gibi farklı alt boyutlar? ölçtü?ü varsay?ld???ndan, faktör analizi, bu boyutlar?n birbirinden ba??ms?zl???n? veya iç içe geçmi?li?ini ortaya koymak için kritik öneme sahiptir.

Uyarlama sürecinde, orijinal ölçe?in faktör yap?s?n?n Türk örnekleminde korunup korunmad???n?

incelemek amac?yla Do?rulamaya Faktör Analizi (DFA) veya Aç?mlay?c? Faktör Analizi (AFA) kullan?lm?? olabilir. Bu analizlerin sonuçlar?, ölçe?in yap?sal geçerli?inin temelini olu?turur.

Araç Bilgileri

Test Türü: Uyarlama

Format: Kaynakta derecelendirme bilgisi mevcut de?ildir. Ölçek, muhtemelen maddelerin yan?atlanma ?iddetini belirten **Likert tipi** bir derecelendirme format?na sahiptir.

Mevcut Diller: Türkçe (Uyarlama dili)

Popülasyon Grubu: Kronik hastal??? olan bireyler.

Ya? Grubu: Kaynakta kesin ya? aral??? belirtilmemi?tir. Çal??ma, **yeti?kin** kronik hasta popülasyonu üzerinde gerçekleştirilmi?tir.

Popülasyon Detaylar?: Kronik bir hastal???a sahip, tez çal??mas?na kat?lan bireylerden olu?an örneklem grubu.

Test Metodolojisi: Öz-bildirim ölçe?i (Self-report scale).

Anahtar Kelimeler

Psikoloji, Hem?irelik, Sa?lık Bilimleri Enstitüsü, ölçek uyarlama, psikometrik özellikler, doktora tezi, adaptasyon.

Yazarlar

Yazar ORCID Tan?mlay?c?: Bilgi mevcut de?ildir.

Ba?l?l?k E-posta Adresleri: Bilgi mevcut de?ildir.

Yaz??ma Adresi: Bilgi mevcut de?ildir.

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

Ölçe?in uyarlama çal??mas? **1995** y?l?nda M. Adaylar taraf?ndan tamamlanm??t?r. Ölçe?in kullan?m? ve telif haklar? ile ilgili izinler için ?stanbul Üniversitesi Sa?lık Bilimleri Enstitüsü veya tez yazar? ile ileti?ime geçilmesi gerekmektedir. Kullan?m ücreti bilgisi kaynakta yer almamaktadır.

Kaynaklar

Ölçe?in uyarlama çal??mas?na ait temel referans a?a??da sunulmu?tur:

Adaylar, M. (1995). *Kronik hastal??? olan bireylerin hastal?ktaki tutum, adaptasyon, alg? ve öz - bak?m yönelimleri* (Doktora tezi). ?stanbul Üniversitesi Sa?lık Bilimleri Enstitüsü, ?stanbul.

Doktora tezine YÖK Ulusal Tez Merkezi üzerinden eri?im sa?lanabilir: tez.yok.gov.tr

Ölçe?in orijinal PDF'i buradan indirilebilir: hastaligi-degerlendirme-olcegi-toad.pdf

Hastal??? De?erlendirme Ölçe?i Maddeleri

ÖNEML?: Ölçek maddeleri kaynak içerikte yer almamaktadır. Maddelerin orijinal dilinde korunmas? gereklili?i nedeniyle, bu bölüm bo? b?rak?lm??tır. Ölçek maddelerine ula?mak için yukarıda belirtilen doktora tezine ba?vurulmas? gerekmektedir.